

Förutsättningar för privaträttslig sammanslutning att bli godkänd som civiltjänstgöringsplats

1. Förpliktelser

Sammanslutningen förbinder sig att sköta alla förpliktelser som hör till en civiltjänstgöringsplats (bl.a. handledning, övervakning och uppehälle). Förbindelsen är till alla delar ovillkorlig. En sökande som förbinder sig bara till en del av förpliktelserna, eller i sin ansökan eller i en komplettering till ansökan inte förbinder sig till dessa godkänns inte som tjänstgöringsplats.

2. Ekonomiska resurser

Särskild uppmärksamhet fästs vid sammanslutningens ekonomiska resurser att klara av de kostnader som uppstår då man har en civiltjänstgörare i tjänst. Kostnaderna beräknas vara ca 10.000 euro på årsbasis. Tjänstgöringsplatsen ansvarar för civiltjänstgörarens grundförmåner (dagpenning, måltider, inkvartering och hälsovård) under tjänstgöringstiden. För att trygga civiltjänstgörarens alla rättigheter är det viktigt att platsens finansieringsunderlag är stabilt och inkomsterna regelbundna. Speciellt noggrant utreds de ekonomiska resurserna för de sammanslutningar vars kontinuerliga verksamhet i huvudsak stöder sig på slumpmässiga inkomster, så som privata personers bidrag och donationer samt loppmarknadsinkomster.

3. Verksamhetens omfattning och stabilitet

Verksamhetens omfattning uppskattas t.ex. på basis av antalet anställda, verksamhetens regionala täckning, medlemsantalet, enheter, intressenter och verksamhetens sociala betydelse.

Vid bedömningen av verksamhetens omfattning betonas särskilt att tjänstgöraren har lämpliga och tillräckliga arbetsuppgifter under hela året och att veckoarbetstiden fylls också sommartid och under semesterperioder. Övervakningen och handledningen skall året runt vara systematisk.

Sammanslutningen skall ha en person som ansvarar för civiltjänstgöringsärenden och enligt civiltjänstlagen sköts uppgiften med tjänsteansvar. För att sammanslutningen ska kunna ha en ansvarsperson, behövs anställd personal. Den anställda personalstyrkan måste vara tillräcklig för att övervakningsskyldigheten och de andra skyldigheterna kan skötas på ett korrekt sätt. En sammanslutning som endast fungerar med frivillig arbetskraft kan inte godkännas som tjänstgöringsplats. Detta baserar sig bl.a. på att skötseln av civiltjänstgörarens förmåner, rättigheter och arbetsskydd inte kan grunda sig på frivillighet.

4. Verksamhetsområde

Civiltjänstgörarens utbildning och arbetstjänst ska utgöra en helhet. En sammanslutning som verkar inom samma områden som ingår i grundutbildningen kan godkännas som tjänstgöringsplats, om övriga kriterier uppfylls. Enligt civiltjänstlagen 3§ fullgörs arbetstjänsten främst i uppgifter inom social- och hälsovården, undervisnings- och kulturväsendet, räddningsväsendet, befolkningsskyddet eller miljöskyddet. Förteckningen är inte uttömmande. Också andra privaträttsliga sammanslutningar kan godkännas om villkoren i övrigt fylls.

5. Allmännyttighet

En absolut förutsättning för att en privaträttslig sammanslutning skall godkännas som civiltjänstgöringsplats är allmännyttighet. Allmännyttigheten bedöms på basen av de förhållanden som råder vid tidpunkten för ansökan. Om sammanslutningen senare förlorar sin allmännyttiga status bedöms förutsättningarna för att fungera som tjänstgöringsplats på nytt.

Definitionen av allmännyttighet är bred. Beroende på synvinkel kan många typer av sammanslutningar anses vara allmännyttiga. För civiltjänstgöringens del bedöms allmännyttigheten utgående från de mål som uppställts för civiltjänsten. Hänsyn tas till strävan att öka medborgarfärdigheterna och möjligheten att anvisa ett för samhället nyttigt arbete. Också strävan efter att hitta meningsfulla lösningar som stöder tjänstgörarens övertygelse, motivation och kunnande beaktas. Civiltjänstgöringens karaktär som "en form av offentligt stöd" tas också i beaktande. Arbetskraftskostnaderna för civiltjänstgörare är ganska låga och användningen av civiltjänstgörare får därför inte leda till en snedvridning av konkurrensen.

Kriterier som används vid bedömningen av allmännyttigheten

a) Sammanslutningens stadgar/bolagsordning

Allmännyttigheten fastställs utgående från stadgarna och den faktiska verksamheten. Bransch och funktion granskas med civiltjänstgöringen som utgångspunkt.

Ur sammanslutningens stadgar bör tydligt framgå att de delaktiga i sammanslutningens verksamhet inte gagnas ekonomiskt. Av aktiebolag förutsätter det i första hand att det i bolagsordningen finns ett förbud mot vinstutdelning. Uppmärksamhet fästs också vid de punkter i stadgarna som gäller utdelningen av tillgångarna vid en upplösning av aktiebolaget. Utdelningen bör i ett sådant fall främja allmännyttighet.

b) Verksamhetsberättelse

Ur sammanslutningens verksamhetsberättelse kontrolleras karaktären av sammanslutningens faktiska verksamhet samt om verksamheten motsvarar det syfte som uttrycks i stadgarna.

c) Skattebehandling

Av tjänstgöringsplatsen kan begäras ett intyg över skattemyndigheternas tolkning av sammanslutningens allmännyttighet och allmännyttigheten kan på motsvarande sätt också beaktas i enlighet med de kriterier som finns i skatterättslig litteratur. Skattemyndigheternas syn på allmännyttigheten är inte bindande utan beaktas i helhetsbedömningen med civiltjänstens egna målinriktningar som utgångspunkt.

d) Bolagsbildningens grunder

För aktiebolag och andelslag utreds de orsaker som har lett till en bolagsbildning. Grunderna för en bolagsbildning får inte vara företagsekonomiska eller sådana som ger ekonomisk fördel för ägare eller för dem som är delaktiga i verksamheten.

e) Bedömning av konkurrensläget

Det utreds om en privaträttslig sammanslutnings verksamhet konkurrerar med privata företag inom samma bransch. Om så är fallet ges inte rätt att verka som civiltjänstgöringsplats på grund av orsaker som kan leda till snedvridning av konkurrensen.

f) Graden av fondering

I vilken mån sammanslutningen fonderar sina inkomster beaktas också liksom till vilket ändamål och under vilken tidsperiod sammanslutningen använder dessa tillgångar för att förverkliga syftet med sin verksamhet. Sammanslutningen godkänns inte som tjänstgöringsplats om sammanslutningens avsikt endast är att förvara och öka tillgångarna. Välgrundade motiv för fondering kan emellertid framföras.

g) Ägare/grundare

I helhetsbedömningen uppmärksammas också sammanslutningens grundare eller ägare som juridiska personer samt vilka juridiska personer som verkar i sammanslutningens beslutsfattande och ledande organ.

h) Offentligt stöd och andra aktörers syn på allmännyttigheten

Offentlig finansiering eller andra stöd samt förutom skattemyndighetens även andra aktörers, som t.ex. Penningautomatföreningens (RAY), uppfattning om allmännyttigheten kan tas i beaktande.

6. Allmänt

Sökanden har ingen absolut rättighet att bli godkänd som civiltjänstgöringsplats. Ett godkännande baserar sig i sista hand på en ändamålsbedömning. Principen är att alla sökanden behandlas objektivt och jämligt. Om de angivna förutsättningarna uppfylls bör sökanden godkännas som civiltjänstgöringsplats.

Ovan nämnda förutsättningar för en privaträttslig sammanslutning att bli godkänd som civiltjänstgöringsplats tillämpas också på den verksamhet som stiftelser upprätthåller.